

Nr 352.

Av herr **Senander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 232, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6 § 2 mom. samt 7 och 31 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering, m. m.

Det torde numera inte finnas många, som inte erkänner, att de nu utgående folkpensionerna är omöjliga att existera på. Inte minst från regeringshåll och från riksdagens sida har detta faktum erkänts. Hittills har man emellertid i stort sett stannat vid blotta erkännandet. Visserligen har dyrtidstillägg tillerkänts folkpensionärerna, men någon förbättring av pensionernas ursprungliga köpkraft har inte åstadkommits. Tvärtom har denna av olika skäl försämrats. Dyrtidstilläggen tillkom såsom bekant först sedan pensionernas köpkraft under flera år undergått en stadig försämring genom levnadskostnadsstegring. Dessutom har desamma aldrig gett full kompensation för dyrtiden. Behovet av en höjning av själva pensionsbeloppen har därför större aktualitet nu än före krigsutbrottet.

Propositionen medför inget nämnvärt framsteg i åsyftat avseende. Man hade haft rätt förvänta, att frågan om en förbättring av folkpensionerna äntligen, efter de långa utredningar som skett, nu skulle föreligga till en definitiv lösning i enlighet med den ofta proklamerade satsen »tryggad åldersförsörjning». Tyvärr måste man konstatera, att propositionen endast innehåller ett provisorium och tillika ett dåligt sådant.

De som vinner förbättringar enligt propositionens förslag är sådana folkpensionärer, som har egna inkomster som överstiger 100 kronor om året, samt pensionärer i lägsta ortgruppen. Härom är i och för sig ingenting annat att säga, än att förbättringarna även härvidlag är ytterst blygsamma. Det måste emellertid understrykas, vad pensionsstyrelsen framhållit i sitt yttrande över socialvårdskommitténs förslag, nämligen att genom höjning av den avdragsfria inkomsten och förbättringen av avdragsregeln erhålla icke några av de till cirka 300.000 uppgående folkpensionärer med inga eller ytterst ringa inkomster, utgörande nära $\frac{2}{3}$ av hela antalet folkpensionärer med tilläggs-pension eller invalidunderstöd, någon förbättring i sin ekonomiska ställning. Härtill kommer nu det anmärkningsvärda förhållandet, att propositionen, i vad den avser dyrtidstilläggen, innehåller en försämring för de folkpensionärer i högsta dyrtidsgruppen som inte ha egen inkomst.

Detta framgår av den i propositionen intagna tabell I. Medan en folkpensionär i grupp 1 utan egen inkomst erhåller kr. 16:66 mera i dyrtidstill-

lägg än vad som utgår för innevarande års första hälft och en folkpensionär i grupp 2 erhåller status quo, så får folkpensionären i grupp 3 en minskning av dyrtidstillägget med exakt samma belopp som den i grupp 1 erhåller i förhöjning, eller kr. 16: 66. Detta blir följderna av förslaget om två procentuella samt två fixa tillägg om vardera 35 kr.

Vi har givetvis ingenting emot utan finner det tvärtom vara riktigt, att skillnaden mellan dyrortsgrupperna minskas, vilket är avsikten med de fixa tilläggen, om detta är sakligt motiverat. Men vi vänder oss bestämt emot att detta skall ske på bekostnad av de dyrare orternas folkpensionärer. Oss förefaller det inte finnas något hållbart skäl för att låta dessa få betala vad den lägre dyrortsgruppens pensionärer erhåller i förhöjning. Att åberopa kostnadsskäl vore malplacerat, då det här gäller den mest eftersatta av alla samhällsgrupper. Vi vill inte heller tro, att det här gäller ett försök att på folkpensionärerna tillämpa den »solidariska lönepolitikens» princip. Vi har svårt för att gissa oss till skälet, men med hänsyn till tidigare uttalanden från regeringen torde man kunna utgå ifrån att det är rädslan för att »överkompensera» folkpensionärerna, som orsakat att de fixa tilläggen tagits till så snävt, att de kanske sämst ställda folkpensionärerna får sitt dyrtidstillägg reducerat.

Vad anledningen än kan ha varit, så anser vi förslaget oförsvarligt i denna del. Förslaget är givetvis avsett att medföra förbättringar för folkpensionärerna. Men då bör det inte i något avseende innehålla försämringar. Det borde förbättra läget för *samtliga* folkpensionärer. Detta kan tills vidare lämpligen ske genom en höjning av de fixa tilläggen. Såvitt vi kan se är kostnadsskäl de enda som skulle kunna åberopas mot en dylik höjning. Men dels är sådana skäl inte hållbara, då det här är fråga om hjälp åt nödställda människor, och dels framgår av propositionen, att kostnaderna för folkpensioneringen avsevärt understigit vad som beräknats. För år 1941 beräknades statsverket behöva tillskjuta 101.700.000 kr. I verkligheten har kostnaden understigit denna siffra med flera 10-tal miljoner kronor.

Med hänvisning till vad ovan anförts få vi anhålla,

att riksdagen måtte besluta höja de i propositionen nr 232 föreslagna fixa dyrtidstilläggen från 35 kr. till 60 kr. och att i anledning därav föreskriva sådan ordning för utbetalningen, att ett procentuellt och ett fast tillägg utbetalas för respektive tredje och fjärde kvartalen 1942 samt ett procentuellt och ett fast tillägg för första och andra kvartalen 1943.

Stockholm den 6 maj 1942.

K. Senander.

H. Hagberg.

Set Persson.